

Vergaderjaar 2008–2009

31 293

Primair Onderwijs

Nr. 54

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 september 2009

Op 13 november 2008 heeft u een inspectierapport ontvangen over bestuurlijke praktijken in het islamitisch onderwijs ontvangen (Kamerstuk 31 700 VIII, nr. 38). In de daarbij gevoegde beleidsreactie zijn een aantal acties opgenomen. Met deze brief wil ik u informeren over de stand van zaken. Daarnaast wordt in deze brief het voornemen tot gedeeltelijke opschorting van de bekostiging van As Siddieq toegelicht. Dit voornemen is vorige week verzonden in het kader van het intensief toezicht op actief burgerschap en sociale integratie.

Voornemens tot terugvordering

Een van de acties naar aanleiding van het onderzoek van de inspectie is de terugvordering van onrechtmatig verkregen of bestede bekostiging. De eerste stap in zo'n proces is het verzenden van een voornemen tot terugvordering. In opvolging van het inspectierapport en de bijbehorende deelrapporten zijn 15 voornemens tot terugvordering verzonden. Het totale bedrag waartoe de voornemens optellen bedraagt € 4,1 miljoen euro.

Het bedrag in de voornemens is € 1,6 miljoen hoger dan het bedrag dat in de brief van 13 november 2008 is gemeld. Voor € 0,5 miljoen wordt dit verklaard uit het aanvullend onderzoek naar de uitgaven aan leerlingenvervoer in 2004 en 2005. Voor het overige komt dit doordat voor de personele onrechtmatigheden een nadere bestudering van de rapporten, en een meer exacte vaststelling van de bedragen, heeft plaatsgevonden. De voorgenomen terugvordering van personele uitgaven is hierdoor € 1,1 miljoen hoger uitgevallen. Er zijn geen nieuwe feiten geconstateerd.

De voorgenomen terugvordering verschilt sterk per schoolbestuur. Bij een aantal is sprake van een hoge terugvordering, en bij een aantal van een beperkte terugvordering. In de onderstaande tabel staat de spreiding over hoge en lage voorgenomen terugvorderingen weergegeven.

Hoogte voornemen	Aantal schoolbesturen
0– € 50 000,-	3
€ 50 000,- – € 100 000,-	3
€ 100 000,- – € 500 000,-	7
€ 500 000,- – € 1 000 000,-	2

Na de ontvangst van de zienswijze van de schoolbesturen zullen de voornemens worden omgezet in besluiten tot terugvordering. Op een aantal punten zijn schoolbesturen in de gelegenheid gesteld aanvullende bewijzen aan te leveren. Dit kan leiden tot verlaging van de voorgenomen terugvordering. Nadat een besluit is genomen kunnen de bevoegde gezagen in bezwaar en beroep.

Indien de terugvorderingen erg omvangrijk zijn, en het schoolbestuur niet beschikt over voldoende reserves, worden afspraken gemaakt over terugbetaling. Voorkomen moet worden dat de terugvorderingen ten koste gaan van het primaire proces.

De inspectie heeft verder met ieder van de schoolbesturen afspraken gemaakt over het beëindigen van onrechtmatige bestedingen, en ziet er ook op toe dat deze afspraken worden nageleefd. Uit een review bij een aantal instellingsaccountants van islamitische scholen blijkt daarbij dat ook de instellingsaccountants hun controle op islamitische scholen hebben aangescherpt.

Kwaliteit van het basisonderwijs

Naast een probleem met de rechtmatigheid van de bekostiging kent het islamitisch onderwijs relatief veel zwakke en zeer zwakke scholen. Sinds het rapport over de bestuurlijke praktijken zijn er 3 zeer zwakke basisscholen bijgekomen en heeft er 1 zeer zwakke school zich verbeterd. Het aantal zwakke islamitische basisscholen is afgenomen van 14 naar 12. De ene zwakke school is zeer zwak geworden, de ander zwakke school heeft zich verbeterd.

In een recente brief is het stappenplan voor zwakke en zeer zwakke scholen aan de Kamer gemeld (Kamerstuk 31 700 VIII, nr. 211). Dit stappenplan is ook van toepassing op de zwakke en zeer zwakke islamitische basisscholen. Vanwege de concentratie zwakke en zeer zwakke scholen in het islamitisch onderwijs heeft de ISBO een overkoepelende aanpak voor kwaliteitsverbetering ontwikkeld. Dit is een onderdeel van het hierna te bespreken plan voor het verbeteren van de kwaliteit van islamitische schoolbesturen. Hiermee neemt de ISBO een vergelijkbare rol op zich als de Vereniging van Vrijescholen bij de vrijescholen.

Verbeteren van de kwaliteit van besturen

De verbetering van de kwaliteit van besturen in het islamitisch onderwijs is een voorwaarde voor het oplossen van de problemen in het islamitisch onderwijs. In de beleidsreactie van 13 november 2008 is het streven geuit dat islamitische schoolbesturen worden gekoppeld aan ervaren schoolbesturen in de regio, zodat kennis en expertise kunnen worden uitgewisseld.

In overleg met de PO-Raad hebben de ISBO, de APS en het lectoraat «governance en innovatiedynamiek in het onderwijs» van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen, een plan ontwikkeld voor de verbetering van het islamitisch onderwijs. Voor de verbetering van de kwaliteit van de islamitische schoolbesturen bevat dit plan o.a. de volgende activiteiten:

- Het opstellen van een kwaliteitshandvest voor besturen in het islamitisch onderwijs.
- Ontwikkelen en toepassen van een systeem voor bewaking van de kwaliteit van besturen in het islamitisch onderwijs.
- Per schoolbestuur in kaart brengen van leerbehoeften en het ontwikkelen van een bestuursspecifiek ontwikkeltraject.
- Per bestuur aanzoeken van een collega-bestuur dat aansluit bij de leerbehoefte van het betreffende bestuur.

Daarnaast voorziet het plan in een aanpak voor de verbetering van de kwaliteit van islamitische scholen.

Voor de uitvoering van het plan is een verzoek ingediend om gedurende 3 jaren € 100 000,- per jaar subsidie te verstrekken. Voor zover het plan betrekking heeft op de verbetering van de kwaliteit van de islamitische schoolbesturen ben ik voornemens dit verzoek te honoreren.

Voornemen tot gedeeltelijke opschorting As Siddieq

De As Siddieq school staat sinds eind 2005 onder geïntensiveerd toezicht in verband met de toen aanstaande (en in 2006 van kracht geworden) wettelijke opdracht tot bevordering van actief burgerschap en sociale integratie. Bij een onaangekondigd schoolbezoek van de inspectie in september 2008 werd vastgesteld dat de ontwikkeling op het gebied van burgerschap en integratie opnieuw stagneerde. Op dat moment heb ik nog geen bekostigingsmaatregelen getroffen en daarmee de school een laatste kans gegeven. De inspectie heeft wederom prestatieafspraken gemaakt. Deze afspraken bestaan uit meerdere tussenafspraken in 2009 en de naleving van de wettelijke voorschriften per uiterlijk 1 maart 2010.

Op 20 augustus 2009 heb ik van de inspectie een ambtsbericht ontvangen dat As Siddieq een belangrijke tussenafpraak niet heeft gerealiseerd. Zoals ook in de voorgaande jaren, komt het schoolbestuur wederom haar afspraken niet na. Mede gelet op de ervaringen in de voorgaande jaren heb ik niet het vertrouwen dat, zonder meer dwingende maatregelen, naleving van de wettelijke voorschriften per 1 maart 2010 wordt gerealiseerd. Om het bestuur te bewegen de overige tussenafspraken wel te realiseren, alsmede de wettelijke voorschriften per 1 maart 2010 na te leven, heb ik het bestuur mijn voornemen kenbaar gemaakt de bekostiging van As Siddieq gedeeltelijk op te schorten. Een afschrift van het voornemen tot gedeeltelijke opschorting is bijgevoegd.¹

Gedeeltelijke opschorting van de bekostiging betekent dat As Siddieq een deel van de bekostiging nú niet krijgt uitgekeerd. Om te beginnen wil ik 5% van de bekostiging opschorten. (Deze opschorting komt bovenop de opschorting van de bekostiging voor materiële instandhouding in verband met het niet indienen van het jaarverslag 2008). Wanneer blijkt dat As Siddieq tussen nu en 1 maart 2010 wederom tussenafspraken niet realiseert ben ik voornemens dit percentage telkens met 5% te verhogen. Op basis van de inspectiebevindingen per 1 maart 2010 zal ik bezien of de opgeschorte bekostiging alsnog kan worden uitgekeerd, of dat zwaardere bekostigingsmaatregelen aan de orde zijn.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
S. A. M. Dijkema

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.